

Plašākie pašvaldību viedokļi par nepieciešamo valsts atbalstu pirmskolas izglītības iestāžu pieejamības jautājuma risināšanā

Rīgas pilsētas pašvaldība

Lai samazinātu rindas uz vietām pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādēs, Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departaments informē:

a) Tiks turpināta un attīstīta 2011.gada 1.septembrī uzsāktā sadarbība ar privātajām izglītības iestādēm, kuras īsteno pirmsskolas izglītības programmu Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā. Saskaņā ar 2012.gada 8.februāra datiem Rīgas pilsētas pašvaldības finansējums tiek izmaksāts par 2870 bērniem, kuri apgūst pirmsskolas izglītības programmu 65 privātajās izglītības iestādēs: finansējums 125 Ls/mēn. par 347 bērniem, līdzfinansējums 93 Ls/mēn. – par 1510 bērniem; dotācija 30 Ls/mēn. par 1013 bērniem. 2012.gada budžetā šim mērķim Rīgas pilsētas pašvaldība piešķirusi finansējumu 2 170 242 miljoni latu visiem finansējuma veidiem. Tiek plānots, ka 2012.gada nogalē Rīgas pilsētas pašvaldības finansējums tiks izmaksāts par 3560 bērniem, kuri apgūst pirmsskolas izglītības programmu privātajās izglītības iestādēs (plānotais pieaugums – 710 bērni).

b) Tiks turpināts darbs pie jaunas pirmsskolas projektēšanas zemes gabalā Rīgā, Tallinas ielā 6/10/12, kas provizoriski 2014.gadā varēs piedāvāt papildu 290 vietas.

c) Tiks izskatītas un vērtētas iespējas vispārējās izglītības iestādēs atvērt papildu grupas sešgadīgiem bērniem, jo skolu telpas sešgadīgiem bērniem ir piemērotākas kā pusotrgadīgajiem. Pārceļot daļu sešgadīgo bērnu uz skolām, pirmsskolās tiktu atbrīvotas grupas, kurās varētu uzņemt jaunākus bērnus – pirmsskolas materiāltehniskais nodrošinājums ir elastīgāks attiecībā uz piemērošanos jaunākā vecuma bērnu uzņemšanai. Turklāt, ja sešgadīgo bērnu izglītības programma Izglītības reformas rezultātā tiks pielīdzināta pamatizglītības pakāpei, tad Rīgas pašvaldība būs sagatavojusi atbilstošu vidi šī vecuma bērniem.

Līdz šim ik gadu Rīgas pašvaldība ir veikusi būtiskus pasākumus vietu skaita palielināšanā pirmsskolas izglītības pakalpojuma pieejamības nodrošināšanai gan būvējot jaunas, gan pielāgojot un renovējot pašvaldības īpašumā jau esošās ēkas – 2009.gadā papildu 572 vietas, 2010.gadā 808 vietas un 2011.gadā 549 vietas.

Atbildot uz jautājumu, kādā veidā valsts varētu palīdzēt pašvaldībai risināt pirmsskolas izglītības iestāžu pieejamības jautājumu, Departaments izvirza šādus priekšlikumus:

a) Piešķirt valsts 100 % finansējumu pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu darba samaksai. Būtiski nodrošināt pedagogu darba samaksas konkurētspēju darba tirgū, lai piesaistītu kvalificētus pedagogus, un pašvaldībai būtu iespēja piešķirt finansējumu darba samaksas paaugstināšanai, lai tas kļūtu konkurēt spējīgāks ar privātajā sektorā nodarbināto pedagogu atalgojumu.

b) Izglītības politikas maiņas gadījumā, ja tā paredz pašvaldībai papildus pienākumus, prasības vai funkcijas, nodrošināt finansējumu to īstenošanai un pārejas periodu nepieciešamo pasākumu īstenošanai.

c) Piešķirt valsts vai Eiropas fondu finansiālo atbalstu pašvaldību rīcībā esošās infrastruktūras pielāgošanai pirmsskolas izglītības funkcijas veikšanai, kā galveno atbalsta piešķiršanas kritēriju izvirzot pirmsskolu rindā esošo bērnu skaitu.

d) Veicināt Pierīgas reģiona attīstību – mazinot izglītības un bērnu pieskatīšanas pakalpojuma piedāvājumu bērniem no pusotra līdz trīs gadu vecumam Pierīgas reģionā, tiktu mazināts pieprasījums pēc izglītības pakalpojumiem Rīgas pilsētā.

e) Nodrošināt bērnu pieskatīšanas pakalpojumu tiesisko regulējumu un kontroli, kā arī veicināt bērnu pieskatīšanas pakalpojumu attīstību un pieejamību.

f) Īstenot atbalsta pasākumus attiecībā uz vecākiem ar bērniem līdz 3 gadu vecumam, piemēram, radīt iespēju izvēlēties nepilnu darba laiku (4 stundas dienā) valsts vai pašvaldības iestādēs strādājošajiem vecākiem ar bērniem līdz 3 gadu vecumam, saglabājot pilnu darba samaksu. Šajā gadījumā nepieciešami grozījumi Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā.

g) Dzīvesvietas deklarēšanas kārtības kontrole – nodrošināt kontroli, lai bērna dzīvesvieta nevarētu tikt deklarēta atsevišķi no vecāku/aizbildņu dzīvesvietas; prasība – iesniedzot dzīvesvietas deklarāciju, iesniegt tiesiskā pamatojuma dokumentus. Šajā gadījumā nepieciešami grozījumi Dzīvesvietas deklarēšanas likumā.

h) Veikt grozījumus Ministru kabineta 2001.gada 31.jūlija noteikumos Nr.336 „Noteikumi par attaisnotajiem izdevumiem par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem”, nosakot, ka fiziskās personas — iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāja attaisnotajos izdevumos var ietvert izdevumus par pirmsskolas izglītības pakalpojumu izmantošanu. Šobrīd šie noteikumi attiecināti uz izglītības izdevumiem par augstākās izglītības un visu pakāpju profesionālās izglītības iegūšanu, izdevumiem par specialitātes (profesijas, amata, aroda) iegūšanu valsts akreditētās Latvijas izglītības iestādēs, kā arī Eiropas Savienības dalībvalstu un Eiropas Ekonomikas zonas valstu mācību iestādēs vai, apgūstot valsts akreditētās izglītības programmas, izdevumiem par apmācību darbā, profesijā, amatā vai arodā nepieciešamo iemaņu

iegūšanai un uzlabošanai, kā arī zināšanu paplašināšanai un izdevumiem par profesionālās sagatavotības līmeņa paaugstināšanu.

Jelgavas pilsētas pašvaldība

Lai samazinātu rindu uz pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādēm:

- 2011.gada 29.augustā tika renovēta ēka un atvērta jauna pirmsskolas izglītības iestāde 255 bērniem;
- Ar 2012. gada 1.janvāri par 20 LVL paaugstināts pašvaldības līdzfinansējums par katru bērnu, kura dzīvesvieta ir deklarēta Jelgavas pilsētas administratīvajā teritorijā un kurš apgūst licencētu pirmsskolas izglītības programmu privātajā izglītības iestādē. Pašvaldība līdzfinansē mēnesī LVL 75,00;
- 2012.gada pašvaldības budžetā paredzēti finanšu resursi ēkas iegādei, lai pēc renovācijas atvērtu jaunu pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādi 255 bērniem;
- Pašlaik turpinās resursu izvērtēšana un nepieciešamo ieguldījumu aprēķināšana, lai jau 2012./2013. mācību gadā palielinātu sešgadīgo bērnu grupu skaitu skolās, bet 2013./2014.mācību gadā pilnībā organizētu sešgadīgo bērnu apmācību atbilstoši iekārtotās un aprīkotās telpās Jelgavas pilsētas skolās;
- Uzsāktas sarunas ar Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības augstskolu par skolotāju tālākizglītības programmas īstenošanu, lai 25 sākumskolas pedagogi iegūtu papildus pirmsskolas izglītības skolotāja kvalifikāciju;
- Tiek veikti aprēķini, lai precizētu nepieciešamos resursus pirmsskolas izglītības iestāžu vides un materiāltehniskā nodrošinājuma pielāgošanai agrīnā vecuma (1.5g.) bērniem;
- Pakāpeniski pārorganizējot sešgadīgo bērnu apmācību uz skolas telpām, pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādēs atbrīvosies aptuveni 400 vietas jaunāka vecuma bērniem;
- Aptuveni 2 gadu laikā pakāpeniski varētu tikt atrisināta reālās rindas problēma, pieļaujot, ka formāli reģistrs pastāvēs vienmēr un tas būs atkarīgs no vecāku izvēles un atbildīgi pieņemta lēmuma par bērna gatavību pirmsskolas izglītības apguves uzsākšanai.

Valsts loma pirmsskolas izglītības pieejamības jautājuma risināšanā pašvaldībās:

- Deleģējot pašvaldībai lielāku pienākumu apjomu (visiem bērniem 1,5gadu vecumā iespēju uzsākt apmeklēt pirmsskolas izglītības

- iestādi), nodrošināt finanšu resursus infrastruktūras attīstībai un pedagogu darba samaksai;
- Finansējums pirmsskolas izglītības pedagogu sagatavošanai (piemēram, atviegloti studiju kredītešanas nosacījumi, studiju kredītu dzēšana; apmaksātas tālākizglītības programmas);
 - Vienota pedagogu darba kvalitātes novērtēšanas sistēma (vienota metodika visiem vispārējās izglītības pedagogiem, bet atšķirīgi, izglītības pakāpei atbilstoši kritēriji).

Siguldas novada pašvaldība

Siguldas novadā līdz šim pilnībā apmierināt pieprasījumu pēc vietām pirmsskolas izglītības iestādēs nav izdevies, lai gan 2010.gadā tika nodota ekspluatācijā PII „Ieviņa” ar 128 vietām un 2011.gadā pēc rekonstrukcijas tika atvērta vēl viena pirmsskolas grupa Allažu pamatskolā. Galvenie iemesli:

- 1.1. Siguldas novadā, atšķirībā no tendencēm valstī, ir iedzīvotāju skaita pieaugums, gan pamatojoties uz iekšējo migrāciju, gan dzimušo skaita pārsvaru pār mirušo skaitu.
- 1.2. Laika posmā no 2006.gada līdz 2009.gadam dzimstība, tāpat kā visā valstī bija augstāka kā iepriekšējos gados (šajos gados dzimušie bērni pašlaik apmeklē pirmsskolas iestādes).
- 1.3. 2011.gadā, prognozējot iespēju nodrošināt ar vietām bērnus, kas pieteikušies rindā uz vietām Siguldas pašvaldības PII, tika ņemts vērā aprēķins, ka 2013.gadā uz skolu dosies 2006.gadā dzimušie bērni, kuru ir vairāk kā 2010.gadā dzimušo, tātad varēs uzņemt arī bērnus, kas jaunāki par 2-2,5 gadiem. Dzimstība Siguldas novadā 2011.gadā, atšķirībā no Latvijas kopumā, bija lielāka kā 2010.gadā. Tāpēc šis aprēķins tagad tiek pārskatīts.
2. Plānotie pasākumi pašvaldībā:
 - 2.1. No 2012.gada 1.marta palielināts līdzfinansējums privātajām pirmsskolas izglītības iestādēm – par bērniem, kas jaunāki par 3 gadiem, Ls 100.00 mēnesī, par bērniem, kas vecāki par 3 gadiem (kuriem tiek piedāvātas vietas pašvaldības PII, bet kuri no tām atsakās) – Ls 50.00 mēnesī.
 - 2.2. Pēc Siguldas novada bibliotēkas pārvietošanas uz jaunām telpām PII „Pīlādzītis” pēc rekonstrukcijas uz 01.09.2012. tiks atvērtas divas jaunas grupas (papildus 48 vietas).
 - 2.3. Tiek izskatīts jautājums par piebūves celšanu pie PII „Saulīte” – 4 jaunas grupas (iespējamais termiņš 2013.-2014.gads).
3. Iespējamā valsts palīdzība:
 - 3.1. Finansējuma piešķiršana visu pirmsskolas pedagogu algām;

- 3.2. Finansējuma piešķiršana mācību līdzekļu iegādei pirmsskolā;
- 3.3. Aizņēmumu nodrošināšana jaunu bērnudārzu celtniecībai, ESF līdzekļu piesaistīšana.

Mārupes novada pašvaldība

Lai samazinātu rindas uz vietām pirmsskolas izglītības iestādēs 2012.gadā tiek veikti sekojoši pasākumi par 1.32 miljoniem:

- Jaunmārupes sākumskolas rekonstrukcija pievienojot divas vienstāvīgas koka karkasa rūpnieciski izgatavotas ēkas,
- Pirmsskolas izglītības iestādes „Lienīte” renovācija,
- Iegādāties 150 vietas privātajās pirmsskolas izglītības iestādēs.

Augstāk minētie pasākumi atļaus nodrošināt ar vietām visus bērnus vecākus par 3 gadiem.

Valsts varētu palīdzēt pašvaldībai risināt pirmsskolas izglītības iestāžu pieejamības jautājumu:

- nodrošinot aizņēmumu iespējas Valsts kasē jaunu bērnudārzu celtniecībai, lai varētu projektēt šogad un būvēt 2013.gadā,
- piešķirot finansējumu visu pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu darba samaksai,
- piešķirot līdzekļus no valsts budžeta pedagogu kvalifikācijas celšanai MK noteikumu ietvaros vai pārkvalifikācijai,
- nodrošināt ar mācību līdzekļiem obligāto pirmsskolas izglītības posmu.

Tukuma novada pašvaldība

2012./2013.mācību gadā ekspluatācijā tiks nodota vēl viena pirmsskolas izglītības iestāde Tukuma pilsētā (136 vietas), kur pašlaik arī ir aktuāls pieprasījums. Tas pieprasījuma problēmu atrisinās vismaz uz 50%.

Arī turpmāk pašvaldība finansiāli atbalstīs katru pašvaldībā deklarēto audzēkni gan esošajās divās (gan arī jaunās – ja tādas būs) privātajās pirmsskolas izglītības iestādēs 100% apmērā no vidējām viena audzēkņa izmaksām pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādēs. Tas varētu samazināt pieprasījumu vecuma grupā līdz 3 gadiem (vismaz uz 25%), kur privātā pirmsskolas izglītības iestāde varētu piedāvāt konkurētspējīgāku pakalpojumu.

Nepieciešamais valsts atbalsts:

- Nodrošināt finansējumu visu pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu darba samaksai un VSAOI.
- Pārskatīt Ministru kabineta noteikumus par pirmsskolas grupu max piepildījumu, jo reālais vidējais apmeklējums ir 70-75%. Labākais risinājums būtu deleģējums pašvaldībām pašam izlemt šo jautājumu.
- Izmainīt kārtību Ministru kabineta noteikumos par pašvaldību savstarpējiem norēķiniem par izglītības pakalpojumiem (t.sk. pirmsskolas izglītības), paredzot norēķinu „griestus” (vai vienāodus visā valstī vai atšķirīgus pa reģioniem) un konkrēti (viennozīmīgi) definētas norēķinu pozīcijas.
- ES struktūrfondos un citos finanšu instrumentos paredzēt „iezīmētu” finansējumu (pa reģioniem, uz vienu audzēkni vai citādi) pirmsskolas izglītības iestāžu attīstībai (rekonstrukcija, celtniecība, pielāgošana utt.).

Bauskas novada pašvaldība

Viedoklis par iespējamo valsts palīdzību pirmsskolas izglītības pieejamības jautājumos:

- Valsts piešķirts finansējums visu pirmsskolas pedagogu darba apmaksai;
- Grozījumi Ministru kabineta noteikumos, kas nosaka pirmsskolas pedagoga slodzi (šobrīd slodze 30 stundas, ieteicamā – 21 stunda);
- Valsts atbalsts pedagogu kvalifikācijas celšanai un pārkvalifikācijai.

Ogres novada pašvaldība

Lai nodrošinātu vienlīdzīgu darba apmaksas sistēmu, nepieciešams piešķirt valsts budžeta mērķdotāciju visu pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu darba samaksai (bērnu no 1,5 gadu vecuma izglītošanai, ne tikai bērnu no 5 gadu vecuma izglītošanai). Pašvaldībai tādējādi būtu iespēja vairāk līdzekļu novirzīt esošo pirmsskolas izglītības iestāžu remontam, rekonstrukcijai un papildus telpu iekārtošanai. Tāpat ļoti būtiski ir veidot atbalsta programmas ES struktūrfondu sadalē tieši pašvaldību pirmsskolas izglītības iestāžu renovācijai un paplašināšanai. Nepieciešams piešķirt līdzekļus no valsts budžeta pedagogu kvalifikācijas celšanai.

Priekšlikums veikt izmaiņas Darba likuma 156.pantā, lai vecāki bērna kopšanas atvaļinājumu varētu izmantot līdz bērna 3 gadu vecumam,

saglabājot iepriekšējo darbu. Ja vecākiem tiktu dota tāda iespēja, tad viņi varētu izvērtēt savas finansiālās iespējas, karjeras plānus un pieņemt lēmumu, no kāda vecuma viņu bērns apmeklēs pirmsskolas izglītības iestādi. Tādējādi pieprasījums uz vietām pirmsskolas izglītības iestādēs tiktu izlīdzināts pa vecuma grupām un rindas mazinātos.

Stopiņu novada pašvaldība

Stopiņu novada pašvaldība ir uzsākusi PII „Pienenīte” piebūves būvniecību un plāno atvērt piecas jaunas grupas ar 2012.gada 1.septembri. Pēdējo divu gadu laikā ir atvērtas trīs jaunas pirmsskolas izglītības grupas Stopiņu pamatskolā un renovēts korpuss un atvērtas trīs jaunas grupas Upesleju internātpamatskolā – rehabilitācijas centrā. Kā arī pašvaldība nomā telpas divām PII „Pienenīte” grupām privātajā PII. Pašvaldība plāno nomāt šīs telpas arī 2012./2013.mācību gadā, lai spētu nodrošināt ar vietu bērnus, kuri vēlas uzsākt gaitas PII no 1,5gada vecuma. Stopiņu novada pašvaldība arī turpinās slēgt trīspusējās vienošanās līgumus ar vecākiem, pašvaldību un privāto PII, ja vecāki izlems bērna pirmsskolas izglītību apgūt kādā no privātajām PII, pēc vecāku izvēles. Tāpat pašvaldība turpinās izmaksāt materiālos pabalstus gadījumos, ja bērns 1,5gadus stāv rindā uz vietu pašvaldības PII un ar šo vietu uz 1.septembri netiek nodrošināts.

Stopiņu novada pašvaldībai būtiskākā valsts palīdzība būtu aizņēmuma nodrošināšana piebūves celtniecības un aprīkošanas pabeigšanai. Ilgtermiņā – ļoti svarīga būtu finansējuma piešķiršana PII skolotāju un skolotāju palīgu darba samaksas nodrošināšanai, kā arī kvalifikācijas celšanai. Valsts varētu arī daļēji segt mācību materiālu un IT iegādi kvalitatīvas pirmsskolas izglītības apguves nodrošināšanai.